

POSITIEF NAAR DE TOEKOMST WATERLAND

**VERKIEZINGSPROGRAMMA
2026-2030**

**GROEN
LINKS PvdA**

Inhoudsopgave

Waterland	3
1. Wonen: Iedereen een woning	5
2. Sociaal Domein: Kansengelijkheid, preventie en participatie	8
2b. Cultuur, Onderwijs en Bibliotheek: Cruciaal voor creatie en leren	11
3. Duurzaamheid: energie en biodiversiteit	17
4. Mobiliteit en Bereikbaarheid	20
5. Sport: Een sporthal en meer plezier in bewegen.....	22
6. Leefbaarheid: Mooi leven in de Kernen	24
7. Recreatie en Toerisme: verrijking en balans.....	26
8. Vluchtelingen: Gastvrij en wederzijds	28
9. Werk en Ondernemers: Inzicht in samenwerking.....	30
10. Veiligheid en Digitalisering: Veilige vooruitgang.....	32
11. Bestuur: Democratie en participatie	33
12. Financiën: Financieel gezond, maar met voorzieningen	35

Waterland

De PvdA en GroenLinks gaan in Waterland samen verder. Onze doelen zijn hetzelfde: een sociaal en groen Waterland. Het groen-sociale geluid past bij Waterland. Een gemeente waar het water altijd een belangrijke rol speelt. Waterlanders zijn betrokken bij de gemeenschap. Er worden tal van evenementen georganiseerd, zoals kledingbeurzen, kunstroutes, ondernemersbijeenkomsten, fotowedstrijden en tuintonen. Ook zetten onze inwoners zich elke dag opnieuw in bij de sportclubs, als lokale ondernemers en via vrijwilligerswerk. Deze betrokkenheid maakt Waterland zo mooi, en dit willen we graag samen met jullie voortzetten.

In dit verkiezingsprogramma schetsen wij concreet hoe wij Waterland nog mooier, socialer en groener willen maken. Dat doen we samen met onze inwoners: we hebben een positieve grondhouding naar alle initiatieven en werken met een 'Ja, tenzij' houding. De PvdA en GroenLinks zijn al acht jaar samen vertegenwoordigd in het college van Burgemeester en Wethouders. We zijn blij met de vele resultaten. Per hoofdstuk geven we een overzicht van alles wat er de afgelopen vier jaar bereikt is. Tegelijkertijd zien wij nog voldoende ruimte voor verbetering. Via onze drie hoofdprioriteiten en de vele andere speerpunten wordt het werk voortgezet

- **We bouwen betaalbare woningen**

We gaan door met het bouwen van betaalbare woningen, omdat we het belangrijk vinden dat iedereen een dak boven zijn hoofd heeft. In de afgelopen jaren zijn er verschillende woningbouwprojecten opgeleverd, zijn de bestaande woningbouwplannen verder uitgewerkt en hebben we nieuwe plannen gemaakt voor nieuwe betaalbare woningen. Hier gaan we mee door: we leveren de komende periode de eerste woningen op in bijvoorbeeld de Gouwhaven, het C-veld op Marken en bij de Kebo in Broek in Waterland. Zo blijven we de komende jaren sociaal en betaalbaar bouwen om de woningnood in Waterland aan te pakken.

- **We strijden voor een armoedevrij Waterland**

GroenLinks-PvdA streeft naar een armoedevrij Waterland in 2035. Uit de cijfers van 2025 blijkt dat er 160 kinderen in armoede opgroeien. Dit zijn er 160 te veel. De armoedeschaamte is groot, en de gemeente weet niet altijd de armoede op te sporen. De problemen worden te laatesignaleerd. Daarom zetten we in op meer mensen, meer tijd voor maatwerk en een stadspas om armoede te bestrijden. Hoog op de kandidatenlijst staan kandidaten met veel expertise over het sociaal domein. Via deze kandidaten brengen we meer deskundigheid naar de gemeenteraad.

- **Een betaalbare klimaattransitie**

De klimaatcrisis verergerd, en in Waterland moeten we ons aandeel nemen in de duurzaamheidstransitie. Wij kiezen voor een aanpak waarbij de Waterlanders die de transitie niet kunnen betalen geholpen worden, zodat ook zij profiteren van bijvoorbeeld een lagere energierekening en een comfortabeler huis.

De rol van de gemeente houdt niet op bij deze punten. GroenLinks-PvdA zorgt daarnaast voor het verbeteren van de veiligheid, willen we dat iedereen kan sporten en ondernemen en kiezen we voor een verbeterde klantenservice bij het loket. We blijven vluchtelingen opvangen en verminderen de verkeersoverlast. We investeren in cultuur en onderwijs.

Dit verkiezingsprogramma is met de hulp van meer dan 50 betrokken leden geschreven. De programmacommissie wil deze leden hartelijk bedanken: door jullie ligt de basis klaar om met dit prachtige verkiezingsprogramma de campagne te starten.

De programmacommissie van GroenLinks-PvdA Waterland,
Petra van Lint
Barend Klein Haneveld

1. Wonen: Iedereen een woning

Visie

In Nederland is een enorm woningtekort en daarom bouwen we de komende tien jaar zo'n 2.000 woningen in Waterland zonder ons mooie groen dicht te bouwen. Voor GroenLinks-PvdA is de bouw van kleine, betaalbare woningen voor jongeren en senioren het hardst nodig. Alleen woningen bouwen is niet genoeg. Tussen al deze nieuwe woningen willen wij in Waterland een veilige, groene, schone, openbare ruimte met fijne ontmoetingsplekken, liefst ook met kunst. In de huizencrisis vinden wij leegstand, verkrotting, malafide huisjesmelkers en speculatie met woningen onacceptabel. Als er door het Rijk instrumenten gemaakt worden om dit tegen te gaan, dan zetten wij deze onmiddellijk in.

Wat gaan we doen

- De nieuwe omgevingswet verplicht het betrekken van bewoners bij bouwprojecten. Wij pakken dit voortvarend op door de bewoners meer informatie te geven over de mogelijkheden via bijeenkomsten en het adviesloket.
- Het aanvragen van een vergunning voor kleine verbouwingen, zoals een dakkapel, zonnepanelen of een kleine aanbouw, is ingewikkeld. Daarom willen wij beter communiceren aan bewoners dat er een adviesloket is voor deze vergunningen. Je kan hier sneller en duidelijker antwoord krijgen op je eerste vragen.
- We werken verder aan de bouw van 2.000 woningen in Waterland.
- We bouwen verder aan de wijk Gouwhaven (voormalig Galgeriet): 104 sociale huurwoningen en 104 betaalbare woningen tussen € 280.000 en € 400.000, grotere woningen, een supermarkt, een hotel en een grote parkeergarage. De goedkopere en de middensegment woningen zijn nodig:
 - Voor jongeren, die het ouderlijk huis uit willen
 - Voor starters, die hun leven willen opbouwen na het vinden van hun eerste baan
 - Voor senioren, die een groot huis willen verlaten
- In deze nieuwe wijk maken we ontmoetingsplekken met kunst in de openbare ruimte: een podium of kunst langs de kade, een goede buitenruimte voor alle Waterlanders.

- We gaan een Sporthal bouwen op de Pierebaan, waardoor er ruimte komt op de plek van de oude sporthal op 't Spil voor woningbouw met wat ons betreft kleine woningen voor jongeren, starters en senioren en nieuwe winkels.
- Woningen splitsen is ingewikkeld, maar niet onmogelijk en wel wenselijk. Hier willen we een voortgang in maken, zodat mensen niet ongewenst in een groot huis blijven wonen en anderen geen groot huis voor hun gezin kunnen vinden. We bekijken of we de beleidsregels meer op Waterland kunnen richten.
- We onderzoeken – ook met woningbouwverenigingen samen - of we plekken kunnen vinden voor Waterlandhofjes voor senioren en Zorgwoningen voor zorgbehoevenden.
- Tijdelijke woningen zijn nodig, vooral voor jongeren die het huis uit willen en dat niet kunnen door de woningnood. Vijf tot acht jaar is een prima periode om in die fase van je leven tijdelijk te wonen. Wij streven ernaar om locaties die wachten op woningbouw hiervoor te gebruiken. We heropenen het onderzoek naar tijdelijke woningen.
- We moeten bij bouw direct plannen toevoegen om extra verkeer te ontsluiten en om voorzieningen te maken voor de nieuwe bewoners.
- De Hoogkamplaan op Marken is op initiatief van een motie van Henk van Berkum en Bert Bakker gekocht door de gemeente. Wij willen daar nu sociale jongerenwoningen / seniorenwoningen in bouwen.
- We ondersteunen de komst van een supermarkt in Broek in Waterland.
- Bij nieuwbouw kiezen wij voor Energie Neutraal Gebouwd (ENG), om klaar te zijn voor de toekomst. Bewoners profiteren hier ook van door een lagere energierekening. De Kohnstammlocatie is een mooi voorbeeld, waar energieneutraal, modulair en met hout gebouwd is.
- We stimuleren houtbouw in de bouw.
- Woningen zijn om in te wonen, en niet voor toeristische verhuur. We beperken verhuur via Airbnb en andere verhuurwebsites, omdat het recht op een woning belangrijker is dan toeristisch verhuren.
- We voorkomen dat beleggers de huizenprijzen opdrijven en grof geld verdienen met het opkopen van de grond in onze gemeente. Dat doen we door deze grond zoveel mogelijk in publieke handen te houden en ook zelf als gemeente aan te kopen. Zo kunnen we sturen op duurzame woningbouw en vergroening van de omgeving.
- We zoeken naar middelen om leegstand te beboeten, zodat de gemeente in gesprek kan gaan met eigenaren van panden, die ze zonder en goede reden langer dan een jaar leeg laten staan. We verwachten dat de boetes zullen werken, waardoor deze huizen weer beschikbaar zijn voor huur of koop.

Wat hebben we bereikt

- Deze periode is een nieuwe verdeling ingevoerd: 30% sociale woningen, 30% middenhuur/betaalbare koop en 40% vrije sector woningen. Bij bouwprojecten boven de 6 woningen moet de verhouding 30/30/40 zijn.
- Na meer dan 25 jaar is het ons college gelukt om te starten met de bouw van Gouwhaven (voormalig Galgeriet) in Monnickendam. Hier komen 700 woningen waarvan 204 sociaal en betaalbaar. Ook komen er een supermarkt, een hotel en ruimte voor bedrijven. In de eerste fase vanaf 2025 worden er nu al 120 woningen gebouwd, waarvan 70 sociale huur.
- Er komt een mooie, nieuwe sporthal voor alle Waterlanders op de Pierebaan. Dit is niet alleen een plek om te sporten, maar ook een plek om te kijken, koffie te drinken en van sport te genieten. Dit maakt ruimte voor nieuwe (jongeren)woningen en winkels op de plek van de oude sporthal.
- In Monnickendam zijn 52 tijdelijke woningen neergezet voor Oekraïners.
- Op de C-velden op Marken komen 100 woningen met 30 sociale woningen en 30 goedkopere koopwoningen. Op de Westerstraat in Marken bouwen we 15 woningen.
- In Watergang zijn de 18 woningen op het Stiereveld opgeleverd, waarvan 7 sociale huurwoningen.
- In Broek in Waterland wordt volgend jaar de eerste paal geslagen voor de bouw van 21 woningen op de Kebo-locatie. Ook komen er naast SDOB 20 sociale huurwoningen bij.
- In Ilpendam zijn er 10 woningen gebouwd, waaronder seniorenwoningen.
- Daarnaast is er hard gewerkt aan verschillende andere bouwprojecten, waardoor de 2.000 nieuwe woningen in Waterland een stap dichterbij zijn gekomen.
- We hebben een zelfbewoningsplicht ingesteld. Dit geldt voor nieuwe woningen en is om te voorkomen dat er mooie Waterlandse huizen bijvoorbeeld op Marken grote delen van het jaar leegstaan, omdat het een tweede huis is van iemand.
- We hebben een terugkoopregeling voor sociale koopwoningen ingevoerd voor nieuw te bouwen huizen. Dit houdt in dat zo'n huis bij verkoop weer teruggaat naar de gemeente zodat de prijs ook echt betaalbaar en sociaal blijft.
- Door de inzet van GroenLinks-PvdA is het gelukt om kunst in de openbare ruimte te realiseren in de nieuwe wijk Gouwhaven. Via een digitale enquête mogen inwoners ideeën inbrengen en meebeslissen over wat gewenst is aan kunst langs de kade.

2. Sociaal Domein: Kansengelijkheid, preventie en participatie

Visie

GroenLinks-PvdA kiest voor een armoedevrij Waterland in 2035. Waterland is een welvarende gemeente. 15% van de waterlanders heeft een vermogen van een miljoen of meer. Toch leeft 2% nog onder de armoedegrens, waaronder 160 kinderen. Deze getallen werden ons bekend gemaakt in september 2025 en wij zijn daar enorm van geschrokken. De bewoners die het overkomt zijn niet goed bereikt door de armoederegelingen. Dit willen wij in deze periode direct aanpakken met meer concrete acties om de juiste mensen te bereiken. Het kan door ten eerste meer tijd en aandacht aan deze mensen te geven, ten tweede door achter hun problematiek en zorgen te komen en ten derde door samen te kijken wat mogelijk is. Want er is veel mogelijk. Wij stellen ons nu als doel om de eerste armoedevrije gemeente van Nederland te worden.

Daarnaast kijken we naar mogelijkheden voor het aansluiten bij de stadspas of kleinere minimaregelingen om iedereen de kans te geven mee te doen in onze Waterlandse samenleving. Dit is een middel waar mensen graag gebruik van maken, omdat het geen last heeft van armoedeschaamte. Dit middel kan ook worden ingezet om bijvoorbeeld bij energiesubsidies stadspashouders een korting te geven zonder dat er extra maatwerk of financiële checks nodig zijn.

Sowieso wil GroenLinks-PvdA een sociale gemeente zijn. Wij zorgen ervoor dat er genoeg geld blijft voor de zorg, het welzijn, werk en participatie (het sociaal domein). Om te zorgen dat iedereen aan de maatschappij mee kan doen en kans krijgt op een goed leven is er voor alle deelgebieden aandacht, tijd en geld nodig. GroenLinks-PvdA zet deze periode de preventie voorop. Voorkomen van ziekte en ongemak houdt mensen gezonder en blijer en drukt uiteindelijk de kosten van de zorg. Wij gaan ook door op de lijn van de goede begeleiding in de zorg en de jeugdzorg. Korte lijnen, vaste aanspreekpunten en de regie in één hand maakt de zorg duidelijker en efficiënter. We hebben het deze periode al ingezet, maar we moeten hier nog een slag verder in slaan zodat het op den duur de zorg goedkoper maakt. Ook in ons welzijnsbeleid willen we verder uitbreiden zodat in elke kern van Waterland voor alle doelgroepen (zoals jongeren, ouderen en ouders) ruimte is voor activiteiten om zorg en welzijn te vergroten.

Wat gaan we doen

- We zetten in op preventie in de begrotingen: voor bijvoorbeeld zorg, onderwijs, veiligheid, alcohol en drugs, schulden en discriminatie.
- Ook om het woud aan regelingen overzichtelijk te maken willen we een stadspas invoeren en daar armoederegelingen in opnemen zoals:
 - Maatregelen tegen energiearmoede. In Hilversum is er bijvoorbeeld een mooi project met gordijnen om kou buiten te houden.
 - Stichting babyspullen
 - De babygroentetas
 - Computerregelingen (schoolkosten of volwassenen)
 - Een fietsregeling
 - Het sport en cultuurfonds (voor jeugd en volwassenen!)
 - De dierenvoedselbank
 - Kledingpakketten: gratis twee per jaar uit te zoeken uit een site vol met moderne hippe kleding voor kinderen.
- Het dorpshuizenfonds krijgt invulling. Doel is dat in elke kern activiteiten zijn voor het welzijn van bewoners. We denken daarbij niet alleen aan ontmoetingsplekken, maar ook aan doe-activiteiten, cursussen en sportmogelijkheden.
- De mensen moeten daarnaast weten dat er hulp is, als ze in moeilijkheden zijn. Daarom geven we aandacht en bekendheid aan goede initiatieven zoals 'buurtgezinnen', die helpen bij opvoeden of zoals een initiatief met kastjes voor gratis menstruatie artikelen tegen menstruatie-armoede.
- We investeren in meer aandacht, waardering en ondersteuning voor mantelzorgers.
- Voor jongeren zoeken we naar mogelijkheden voor jeugdhonken. Vaste plekken waar zij kunnen chillen of activiteiten doen zoals tafeltennissen, muziek draaien. Deze plekken moet daarom gevonden of gerealiseerd worden. Dit doen we samen met de jeugd.
- We hebben een huisartsentekort en een huisartsenlocatie tekort. Het is geen gemeentelijke taak dit op te lossen. Toch zijn we bezig meer locaties voor huisartsen te vinden en we vragen huisartsen om zich in Waterland te vestigen. We creëren dus ruimte voor uitbreiding eerstelijnszorg in nieuwbouwprojecten en we ondersteunen huisartsen waar we kunnen om locaties te vinden. Zo wordt er in IJpendam voor de huisarts een tijdelijk gebouw geplaatst bij de sportvelden zolang de verbouwing voor de nieuwe locatie loopt. In Monnickendam denken we mee met de huisartsen in de zoektocht naar nieuwe huisartslocaties.
- We stimuleren buurtcirkels, waarin inwoners bij elkaar gebracht worden. Hierdoor ontstaat betrokkenheid bij elkaar in een wijk met als gevolg dat er gemakkelijk een beroep op elkaar gedaan kan worden voor een simpel klusje of een gezellig kopje koffie.

- We staan open voor de mogelijkheid om mee te doen aan experimenten met het basisinkomen of met aanzetten daartoe (als regelvrije/regelarme bijstand).

Wat hebben we bereikt

- Waterland deed deze periode mee met het toekomstscenario Jeugd en Gezinsbescherming. Het betekent dat er één hulpverlener naast het hele gezin gaat staan en ervoor zorgt dat de expertise naar het gezin toekomt. Alle gezinsleden worden geholpen. Het heeft effect. Voorheen werden 13 gezinnen via de beschermingstafel Zaanstreek-Waterland geholpen en in 2024 waren dat er nog maar 6.
- Onze wethouder zorg heeft de lokale educatieve agenda weer opgestart. Dat is een overleg waar alle genoemde partijen met elkaar praten om inwoners sneller en beter te helpen. De kinderopvang ziet bijvoorbeeld als eerste dat er iets niet goed gaat in een gezin en zij willen met de andere partijen iets opzetten om snel hulp te kunnen bieden. Door het overleg verbeteren de contacten tussen de professionals en daarmee de samenwerking en hulp die gegeven wordt.
- Onze wethouder heeft de Vroeg Voorschoolse Educatie (VVE) georganiseerd. De leidsters van de kinderopvang worden nu opgeleid voor VVE. De kinderen die VVE volgen hebben iets extra's nodig. Ze gaan daarom ook meer uren naar de opvang. Als er twijfels zijn over de ontwikkeling van een kind, dan kan een expert van de Prinsenchurching gevraagd worden om naar het kind te kijken en tips te geven hoe het kind beter geholpen kan worden. Daardoor kan het kind langer in de eigen omgeving opgroeien. Het hoeft daardoor misschien niet naar een (duurder) medisch kinderdagverblijf.
- In 2023 is dankzij een motie van GroenLinks-PvdA bereikt dat de groep mensen die gebruik mogen maken van de energietoeslag uitgebreid naar mensen met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.
- Vanaf 2023 is het schoolmaatschappelijk werk in Waterland uitgebreid met 2 uur per week om gezinnen en jeugdigen te helpen bij vragen rondom leren en opvoeden.
- Het sociaal domein is het belangrijkste domein om de zorg voor inwoners goed te houden. Daarom vinden wij het belangrijk dat tekorten die ontstaan uit openeinderegelingen in de hele begroting worden opgevangen en opgelost en niet ten kosten gaan van andere zorg in Waterland. Dit willen we deze periode herhalen.
- De gemeente werkt samen met inwoners aan het onderhoud en verbeteren van begraafplaatsen, parken en de vesting. Ook werd de totstandkoming van buurttuinen ondersteund.
- We kiezen voor meer ontmoetingsplekken in de openbare ruimte om de sociale cohesie te bevorderen.
- Dorpshuizen en wijksteunpunten zijn van onschatbare waarde in de kernen. Via het dorpshuizenfonds helpen we de dorpshuizen.

2b. Cultuur, Onderwijs en Bibliotheek: Cruciaal voor creatie en leren

Visie cultuur

Cultuur gaat voor ons van theater, film en muziek tot monumentale panden, de bruine vloot en het landschap. Cultuur zorgt voor verdieping, inspiratie en ontmoetingen met elkaar. Het draagt bij aan het welzijn en de leefbaarheid van Waterland en de Waterlanders.

Cultuur bloeit in Waterland. Waterlanders organiseren met groot gemak festivals met muziek, theater, film of kunst. Dat gebeurt ook zonder dat de gemeente zich ermee bemoeit, maar we zien wel een faciliterende rol voor de gemeente weggelegd. Een mooi voorbeeld is de in deze periode opgerichte cultuurtafel waaraan mensen uit allerlei kunsten deelnemen.

De komende periode willen we twee elementen moderniseren: meer aandacht voor media, film en digitale middelen, want de jeugd laat onze maatschappij bewegen naar een digitale beeldcultuur en daar moeten we in mee. Daarnaast moet er meer kunst in de openbare ruimte komen. We starten met digitale enquêtes waardoor bewoners mee kunnen denken wat er zou moeten komen aan kunst zoals bijvoorbeeld langs de kade in de mooie nieuwe wijk Gouwhaven.

Wat gaan we doen

- Kunst en cultuur zijn een onmisbaar onderdeel van de samenleving. Ze geven kleur, inspireren, reflecteren en dagen je uit. GroenLinks-PvdA wil een levendig cultureel veld, met uiteenlopende culturele instellingen die samen zo goed mogelijk de inwoners van de gemeente bedienen.
- Omroep PIM werkt heel hard om verslag uit te brengen van alle initiatieven in Waterland. Daar hebben we veel waardering voor. Er zijn grote veranderingen op komst voor lokale omroepen. We ondersteunen omroep Pim om de overstap te maken naar de regionale omroep en daarvoor aan de voorwaarde te voldoen om de journalistieke kwaliteit te verbeteren, zodat zij hun goede werk kunnen blijven voortzetten.
- GroenLinks-PvdA gaat in de komende periode op zoek naar plekken voor kunstbroedplaatsen. Een plek waar jong en oud kunst, muziek of film kunnen maken, en zo plekken te creëren voor de jeugd.

- Wij zijn voor het beschikbaar stellen van leegstaande panden als expositieruimte of voor atelier- of repetitieruimte.
- We bouwen de cultuurtafel uit zodat educatie, voorstellingen en exposities meer kunnen plaatsvinden.
- We gaan voor meer cultuurverbreding in het onderwijs zodat leerlingen kunnen kiezen of ze voor dans-, theater-, film-, kunst- of muziekonderwijs willen gaan.
- We bewaken het landschap. Weg is weg en komt ook nooit meer terug.

Wat hebben we bereikt

- Er is 130.000 euro vrijgemaakt voor cultuurprojecten in de gemeente Waterland. Ideeën voor dit geld zijn welkom.
- Bij het nieuwbouwproject Gouwhaven komt kunst in de openbare ruimte. Op ons initiatief worden alle Waterlanders betrokken in de keuzes door een digitale enquête.
- Cultuur is voor iedereen: onze gemeente participeert in het Jeugdcultuurfonds waardoor kinderen uit minder welvarende gezinnen ook mee kunnen doen met dans-, theater-, film- of muzieklessen.
- De gemeente zorgt ervoor dat kinderen en mensen met een laag inkomen gratis naar musea kunnen. Kunst en cultuur horen namelijk voor iedereen toegankelijk te zijn.
- Op voorzieningen die kunst en cultuur bevorderen en toegankelijk maken (dorpshuizen, de bibliotheek, sport- en culturele evenementen) stemmen wij in principe niet voor bezuinigingen.
- We stimuleren kunst in de openbare ruimte en doen dit altijd in samenspraak met de bevolking.
- De gemeente steunt initiatieven op het gebied van cultuur, vooral waar die mensen met elkaar verbindt en nieuwe groepen in aanraking brengt met kunst.
- We zetten in op meerjarige subsidies, zodat instellingen tijd hebben om te groeien en iets bijzonders op te bouwen. We gaan uit van vertrouwen.
- De bruine vloot is een belangrijk onderdeel van onze historie. Deze periode hebben we ervoor gestreden dat vaste lasten voor energie voor hen zo laag mogelijk blijven. Wij zien de bruine vloot als bijzonder erfgoed, dus hun behoud is een must.
- De kernen van Waterland zijn een kunstwerk op zich. Wij hechten aan onze monumenten en dragen daar zorg voor. Bij verbouwingen letten wij goed op dat de monumentale waarde intact blijft.
- Ook monumenten moeten verduurzamen. Bewoners van monumenten willen ook een lagere energierekening. De gemeente helpt hen met adviezen op maat.

- De gemeente beschermt niet alleen waardevolle gebouwen en interieurs, maar ook ons landschap is monumentaal. Dat betekent dat oude waterlopen (greppels en sloten) intact blijven of hersteld worden. Zo nodig nemen we dat in het bestemmingsplan op.
- Bescherming van monumenten is ook het voorkomen van verzakken van monumenten. Zwaar verkeer is daar voor een belangrijk deel debet aan. Ook dat is een reden om het zwaar verkeer uit de kernen te weren.

Visie onderwijs

Op lokaal niveau dragen we bij aan het verbeteren van het onderwijs op onze scholen. Dat is hard nodig, want het gaat niet goed met het onderwijs in Nederland. Er zijn initiatieven als Techkwadraat en cultuuronderwijs die met experimenten laten zien dat kinderen met meer plezier naar school gaan door deze technische of culturele lessen. De bijvangst is dat het lezen en schrijven daarmee ook vooruitgaat. Als gemeente kunnen we via subsidies deze initiatieven ondersteunen.

Ook zijn onderwijs, kinderopvang en jeugdzorg onvermijdelijk met elkaar verbonden. Wij willen de samenwerking tussen alle partners en het sociaal domein van de gemeente stimuleren. Zo kunnen kinderen zo dicht mogelijk bij huis opgroeien en vriendjes maken. Dat betekent ook voortzetting van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) in de kinderopvang en in de kleuterklassen, om achterstanden zo vroeg mogelijk te signaleren en aan te pakken.

Schoolgebouwen moeten op tijd vernieuwd worden. De school staat voor belangrijke veranderingen. Daar hoort een goed schoolgebouw bij. Wij vinden het belangrijk dat er ook in Waterland voortgezet onderwijs is.

Wat gaan we doen

- Wij gaan een nieuwe school bouwen voor basisschool de Rietlanden op Marken en de voorbereidingen doen voor een nieuw gebouw voor onze enige middelbare school: het Bernard Nieuwentijt College. De komende jaren breidt de school als het lukt uit met een volledige HAVO en uiteindelijk willen zij en wij het liefst ook een volledig VWO. Bij de nieuwbouw, die over tien jaar gepland staat, houden we daar rekening mee.
- Kinderen lopen al op heel jonge leeftijd achterstanden op. In de voorschoolse periode moet dus aandacht zijn voor achterstandenbeleid. Die achterstanden worden niet meer ingelopen. In het kader van kansengelijkheid is het daarom belangrijk om te investeren in de voorschoolse periode voor kwetsbare kinderen.
- Jongeren moeten meer betrokken worden bij de politiek. De kinderburgemeester is een mooi voorbeeld, maar betreft slechts een beperkt

aantal kinderen. Wij zoeken naar nieuwe manieren om democratie onder kinderen te bevorderen.

- De gemeente erkent de belangrijke rol van voorschoolse voorzieningen als de laagdrempelige peuteropvang.
- Al onze schoolgebouwen maken we gezond en up-to-date, met een uitdagend en groen schoolplein.
- De samenwerkende scholen in Monnickendam en de Brede Scholen in IJpendam en Broek in Waterland zorgen voor een mooie kans om instanties te laten samenwerken.
- We betrekken de steeds grotere groep gezonde ouderen bij onze gemeente. Want het toenemende aantal senioren in Waterland is niet alleen een uitdaging, het is ook een enorme kans. Heel veel mensen willen hun tijd nuttig besteden, bijvoorbeeld in het onderwijs of de zorg in hun eigen omgeving. Wat ons betreft laat onze gemeente die kans niet liggen.
- We verbeteren de aandacht voor kinderen en jongeren met een licht verstandelijke beperking, binnen de jeugdhulp maar ook in het onderwijs en bij werkgevers. Deze groep wordt vaak niet herkend, waardoor jongeren geen hulp krijgen en niet goed kunnen meedoen in de samenleving.
- Gelijke kansen in het onderwijs staat voor GroenLinks-PvdA centraal. Waar je woont, je achtergrond of wie je ouders zijn mogen nooit bepalend zijn voor wie jij later wordt. Daarom moet de gemeente veel verder kijken dan schoolgebouwen. Wij willen dat de gemeente vol inzet op het verbeteren van het onderwijs voor al onze kinderen.
- We gaan werken met brugfunctionarissen op de basisschool. Die kunnen ouders, school en andere voorzieningen beter met elkaar verbinden om er bijvoorbeeld voor te zorgen dat gezinnen op tijd taal- of opvoedondersteuning krijgen.
- We maken ons hard voor de verlengde schooldag waarin leerlingen talenten ontwikkelen, sporten of ervaring opdoen met cultuur, natuur en klimaat.
- Jongeren die hun opleiding verlaten zonder startkwalificatie benaderen we actief met goede begeleiding.
- We zien erop toe dat scholen geen verplichte ouderbijdrage vragen, zoals ook in de wet staat.
- Jongeren verlaten niet zomaar hun school. Vrijwel altijd speelt er meer. Wij willen dat leerplichtambtenaren meer ondersteuning gaan bieden aan schoolverlaters en minder hameren op handhaving.

Wat hebben er bereikt

- De basisschool De Havenridders is verbouwd na een ingewikkeld lang proces, maar nu staat er een prachtig gebouw met de bibliotheek erin, waar alle gebruikers heel blij mee zijn.
- De eerste stap naar het opknappen van het Bernard Nieuwentijt is genomen. We tekenen voor de uitbreiding van Havo en later ook VWO. De eerste tien jaar zal de school opgeknapt en iets uitgebreid worden. Daarna willen wij een mooi, nieuw, eigentijds gebouw realiseren.
- We hebben het schoolzwemmen behouden.
- We hebben het cultuuronderwijs verbreed door naast muziekonderwijs ook mogelijkheden te geven in theater-, dans-, film- en beeldende kunstonderwijs.

Visie bibliotheek

Wij hebben er altijd voor gepleit een goede moderne bibliotheek te behouden. Wij willen een goede bibliotheek om het lezen te bevorderen, de laaggeletterdheid tegen te gaan, maar zeker ook als een plek vol digitale middelen, media, ontmoetings- en werkplekken. De wereld verandert, de jeugd brengt ons een overgang naar een beeldcultuur. We hebben al een slag geslagen in een modernisering van de bibliotheek, maar willen daar deze periode nog verder ingaan. De bibliotheek zou een aantrekkelijke plek moeten zijn voor iedereen met digitale middelen, met cursussen, met werkplekken voor zzp'ers of studenten of scholieren en als het kan een gezellig betaalbaar café. Dan krijg je een educatieve gezellige ontmoetingsplek. Het is toekomstmuziek, maar ons streven.

Waterland heeft zich weer aangesloten bij de regionale Openbare Bibliotheek Waterland. Dat betekent dat de bibliotheekvestigingen in de gemeente Waterland gebruik kunnen maken van bredere dienstverlening. Boeken kunnen aangevraagd worden vanuit het hele land. Ook als de aanbesteding in 2026 afloopt, willen we door met Openbare Bibliotheek Waterland.

Wat gaan we doen

- De bibliotheekvoorziening hebben we een upgrade gegeven, maar we willen daar nog verder in gaan met moderne digitale middelen voor computercursussen of om te leren programmeren of om media te maken. Ook creëren we graag werkplekken. De openbare bibliotheek wordt naast een boekenuitleenplek een ontmoetingsplaats voor jongeren en ouderen, ook voor kunst en cultuur.
- We investeren extra in welzijnswerk, buurthuis en bibliotheek. Dit doen we om ongelijkheid tegen te gaan.

- Sociaal-cultureel werk en de bibliotheek horen ook in de kernen: op scholen, in buurthuizen en sportkantines. Hierdoor kunnen kinderen die niet in het centrum kunnen komen, toch deelnemen aan muziekles of een boek lenen.

Wat hebben we bereikt

- We hebben er altijd voor gestreden om alle bibliotheeklocaties in Waterland te behouden in Monnickendam, Broek in Waterland, IJpendam en Marken. Als een bibliotheek in de buurt is van bewoners, is de stap om naar binnen te gaan veel kleiner. Een bibliotheek in een school, wordt per definitie gebruikt door de hele school. Dit zorgt dichtbij voor een fijne ontmoetingsplek voor iedereen en is een goed middel tegen laaggeletterdheid.
- De landelijke overheid hoort te zorgen dat mensen het hoofd boven water kunnen houden. Dat mensen goede zorg, een buurthuis en een bibliotheek in de buurt hebben. Wij vinden dat de landelijke overheid deze verantwoordelijkheid van zich afschuift en we hebben gestreden en strijden er nog steeds voor om daar verandering in te brengen.

3. Duurzaamheid: energie en biodiversiteit

Visie

De wereldwijde en Nederlandse klimaatdoelen raken steeds sneller uit zicht, met grote gevolgen voor mens en natuur. In Waterland laten wij zien hoe de verduurzaming wél kan, en kiezen we voor een klimaatneutraal Waterland in 2045. We versnellen de transitie naar een groene en klimaat neutrale gemeente via gerichte acties en investeringen. We ondersteunen onze inwoners bij het opwekken van duurzame energie en het verminderen van energiegebruik, en zorgen dat dit haalbaar en betaalbaar blijft voor iedereen. Samen met bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties werken we aan een toekomstbestendige, gezonde en diervriendelijke leefomgeving.

Wat gaan we doen

- De gemeentelijke organisatie blijft het goede voorbeeld geven, bijvoorbeeld door haar eigen gebouwen te verduurzamen.
- Voor een goede energiemix moeten we zowel zonne- als windenergie opwekken. Uitbreiding van de opwekking van windenergie bij de Nes is noodzakelijk om te voldoen aan de opgave die de regio heeft om duurzame energie op te wekken. Bij de uitbreiding hebben we aandacht voor de wensen en gevoelens van de omwonenden. Daarnaast pleiten wij voor minimaal vijftig procent lokaal aandeel bij de coöperatie voor inwoners.
- Er zijn nog veel plekken waar zonne-energie opgewekt kan worden. Bijvoorbeeld op parkeerplaatsen, zoals op Marken. Maar ook op industriële daken, zoals bij het Schouw. De gemeente moet het stimuleren.
- We juichen energiecoöperaties in de gemeente toe en steunen ze waar mogelijk.
- Het Duurzaamheidsfonds krijgt structurele financiering, zodat de gemeente de financiële middelen heeft om alle Waterlanders te helpen met verduurzamen.
- De ondersteuning voor mensen met energiearmoede moet doorgezet worden.
- Bij de verduurzaming staat de betaalbaarheid centraal. Ook Waterlanders met een kleine portemonnee moeten meeprofiteren van lagere energielasten.
- We maken afspraken met de woningcorporaties over het verduurzamen van alle sociale huurwoningen.
- We benutten de Rijkssubsidies die beschikbaar zijn voor Duurzaamheidsmaatregelen.

- We helpen bedrijven bij de omslag naar duurzame bedrijfsvoering via een ondernemersloket, net zoals het duurzaam bouwloket voor inwoners.
- In de nieuwbouw en verbouw is duurzaamheid een voorwaarde, ook bij gemeentelijk vastgoed. Om in 2050 energieneutraal te zijn kunnen we duurzaamheidsmaatregelen niet langer voor ons uit schuiven.
- We zetten waar mogelijk in op natuur inclusieve bouw, het gebruik van circulaire materialen en klimaat adaptieve maatregelen. Houtbouw is een duurzame vorm van bouwen, en de gemeente kan eisen stellen in het aandeel houtbouw in bouwprojecten.
- Energieschaarste treft ook de nieuwbouw. Netbewuste nieuwbouw is daarom noodzakelijk. Bij de bouw moet er ook rekening gehouden worden met energieschaarste, door te kiezen voor duurzame warmtesystemen en de lokale opwek van energie. Verwarming via aquathermie zoals op het Galgeriet gaat gebeuren is hier een goed voorbeeld van.
- Waterland zet in op duurzame mobiliteit, waarbij fiets, voetganger en openbaar vervoer prioriteit hebben.
- “De vervuiler betaalt. Dat geldt ook voor afval. Wie weinig afval heeft, betaalt nu voor een volle container bij de burens. Wij kiezen daarom voor een recyclingtarief. De afvalstoffenheffing bestaat daarbij uit een vast en variabel deel. We helpen mensen, die het ingewikkeld vinden om afval te scheiden (op aanvraag) aan de juiste informatie om oplossingen te vinden.”
- Bij afvalverwerking blijven we kiezen voor het systeem van voorscheiding. Dat is goedkoper en duurzamer. Voor Waterlanders met een kleine tuin realiseren we in elke wijk ondergrondse containers.
- We verbieden het gebruik van landbouwgif, zoals Glyphosaat, via de nieuwe Omgevingswet. Zo beschermen we de gezondheid van mens en dier.
- De weilanden in Marken zijn het goede voorbeeld op het gebied van biodiversiteit. We onderzoeken wat we kunnen leren van de toename van weidevogels op Marken voor de rest van de gemeente.
- Minder steen en meer groen. De gemeente Waterland gaat deelnemen aan stichting Steenbreek. De gemeente haalt ‘gewipte’ tegels op, zodat het vergroenen van tuinen makkelijker wordt.
- We kiezen voor bloemrijke bermen en maaien niet te vaak, niet te vroeg en op de juiste manier. We gebruiken inheemse zaden voor de bloemrijke bermen.
- Samen met boeren en natuurorganisaties willen we toekomstbestendige landbouw promoten en stimuleren we nieuwe mogelijkheden voor duurzame bedrijfsvoering. Een mooi voorbeeld is de lisdoddeteelt, waar geen bemesting of bestrijdingsmiddelen voor nodig zijn en wat mogelijk is met een hoger waterpeil.

Wat hebben we bereikt

- We hebben via het Duurzaamheidsfonds drie ton beschikbaar gesteld voor het isoleren van woningen, met aandacht voor mensen met een kleine portemonnee.
- De gemeente Waterland heeft een aanpak vanuit het Rijk uitgerold om subsidie te verlenen voor het isoleren van woningen.
- De energietoeslag is uitgebreid naar alle inkomens onder 130 procent van het bijstandsniveau.
- Er zijn energiefixers die inwoners helpen bij simpele maatregelen om het gasverbruik terug te dringen, bijvoorbeeld via ledlampen en radiatorfolie.
- De mogelijkheden voor verduurzaming en zonnepanelen in beschermd dorpsgezicht zijn verruimd.
- Kleine windmolens op agrarische terreinen zijn mogelijk gemaakt, met aandacht voor zorgvuldige inpassing in het landschap.
- We hebben gekozen voor een duurzame en circulaire milieustraat in de Purmer. Hiermee is het scheiden van veel meer afvalstromen mogelijk en zijn de kosten voor inwoners lager dan bij een milieustraat in Katwoude.
- Het maaibeleid is ingericht om de biodiversiteit te bevorderen.
- De gemeente geeft het goede voorbeeld, bijvoorbeeld via het nieuwe groene gemeenteplein.
- We geven subsidie voor kruidenrijk grasland, waardoor boeren hun akkers biodiverser kunnen maken.
- De bussen in Waterland zijn nu elektrisch.
- De laadinfrastructuur voor elektrische auto's is afgelopen jaren fors uitgebreid. Deze lijn zetten we door.
- Duurzaamheid is een vast onderdeel van ieder ambtelijk advies, waardoor de organisatie bij ieder voorstel nadenkt of het duurzamer kan.
- We hebben ondergrondse containers gerealiseerd in het centrum van Monnickendam, IJpendam en op Marken.
- Er is een mobiel recyclepunt voor het inleveren van klein chemisch afval en huishoudelijke apparaten opgezet, waardoor een rit naar de milieustraat minder vaak nodig is.

4. Mobiliteit en Bereikbaarheid

Visie

GroenLinks-PvdA kiest voor een duurzaam en toegankelijk mobiliteitsbeleid dat de bereikbaarheid voor iedereen verbetert en de impact op het milieu minimaliseert. De wandelaar, fietser en het openbaar vervoer hebben prioriteit. Tegelijkertijd zijn er ook inwoners die niet zonder de auto kunnen. Inwoners met nachtdiensten en zzp'ers zijn vaak afhankelijk van een auto. De keuzes rond verkeer moeten niet gedreven zijn door commerciële belangen, maar door de behoeften van onze inwoners. Mobiliteit mag daarbij geen luxe zijn, en vervoersarmoede moet voorkomen worden. Daarom stimuleren wij betaalbare en toegankelijke vervoersmogelijkheden, zodat iedereen ongeacht het inkomen gebruik kan maken van goed openbaar vervoer en fietsvoorzieningen.

Wat gaan we doen

- Te snel, te zwaar en sluipverkeer pakken we aan door samen te werken met de politie en de wegen bij vervanging zo in te richten dat te snel rijden niet meer mogelijk is.
- De veiligheid van voetgangers en fietsers heeft de absolute prioriteit.
- GroenLinks-PvdA kiest voor autoluwe historische kernen. De wegen in de historische kernen zijn niet gebouwd voor veel autoverkeer.
- Betaald parkeren in de binnenstad van Monnickendam is een optie als de blauwe zone niet het gewenste effect heeft.
- Waterland onderzoekt de mogelijkheid voor het doortrekken van de milieuzone van Amsterdam om de luchtkwaliteit in de Waterlandse buurten te verbeteren. Met een milieuzone worden de meest vervuilende dieselauto's uit onze kernen geweerd.
- We investeren samen met de Provincie en de Vervoerregio in nieuwe snelfietsroutes en veilige oversteekplaatsen.
- Er worden meer laadpunten voor elektrische auto's gerealiseerd.
- De fietsenstallingen bij bushaltes breiden we waar nodig uit, met aandacht voor bakfietsen en rolstoelfietsen. De fietsenstallingen moeten daarnaast veiliger. We kijken naar maatregelen om vandalisme en diefstal te verminderen.
- Het openbaar vervoer moet voor iedereen betaalbaar zijn. Met de Vervoerregio willen we onderzoeken hoe gezinnen met een lager inkomen goedkoper kunnen reizen. Bij de invoering van de stadspas kan OV-korting voor minima een mogelijkheid zijn.
- We sluiten aan bij het programma voor deelmobiliteit in de regio.

- Waterland moet blijven lobbyen bij onze medeoverheden om de bewonersvariant van de onderdoorgang in Broek in Waterland te realiseren om het dorp weer één geheel te maken en de verkeersoverlast drastisch te verminderen. Uitstel van de bouw van de doorgang levert daarnaast vertraging op voor de woningbouwprojecten in de regio.
- Mobiliteit is een voorwaarde voor arbeidsparticipatie. Daarom moet dit een onderdeel zijn van het armoedebestrijd en de re-integratie.
- Op de website van de gemeente Waterland bieden we snel en duidelijk een overzicht van werkzaamheden in en rond onze gemeente.
- Het betrekken van inwoners is een randvoorwaarde voor ingrijpende verkeersmaatregelen.
- Bij het aanpassen van wegen moet het ontwerp zo veel mogelijk natuurinclusief zijn, met aandacht voor zonnepanelen, regenwateropvang en biodiversiteit.
- We gaan handhaven op te snel varen, bijvoorbeeld in het Varkensland.
- We onderzoeken of we aan kunnen sluiten bij de registratieplicht voor boten van Amsterdam, zodat we de verkrotting van boten gericht kunnen aanpakken.
- Via de realisatie van meer pakketpunten beperken we de overlast van bezorgdiensten.

Wat hebben we bereikt

- In oud-Monnickendam is een blauwe zone ingevoerd.
- Er zijn stappen gezet rond verkeersveiligheid in de verschillende kernen.
- Na de nieuwe OV-concessie rijden alle bussen in Waterland elektrisch.
- Er zijn bij de nieuwe OV-concessies geen haltes geschrapt en de buurtbus is behouden.
- Het aantal laadpalen is fors gestegen. Hier blijven we komende jaren in investeren.
- Via een informatiecampagne is het te snel varen verminderd. Deze aanpak zetten we door.
- Het wagenpark van de gemeente is geëlektrificeerd.
- Langs de N247 komt er een snelfietspad.

5. Sport: Een sporthal en meer plezier in bewegen

Visie

Sport brengt mensen samen, maakt teamgeest en houdt ons gezond. GroenLinks-PvdA is de partij die opkomt voor sport en bewegen. Het is goed voor de fysieke en mentale gezondheid. Daarnaast leert het jongeren sociale vaardigheden tijdens het voetballen, tennissen, paardrijden, hockeyen, basketballen, hardlopen, fitnessen en alle andere sporten.

Sport geeft spelplezier, competitie geeft uitdaging en de bijvangst is gezondheid.

Daarom zijn wij bereid hier substantieel geld aan uit te geven, zodat alle

Waterlanders kunnen meedoen: jong en oud, arm en rijk, gezond en minder gezond.

In dit kader zien wij de nieuwe sporthal ook als een verrijking, eindelijk een goede

voorziening in Waterland, zodat ook op hoog niveau gesport kan worden. Naast de

sporthal en de sportverenigingen hopen wij dat alle Waterlanders meer gaan

bewegen. Wij zijn blij met de oprichting van de sportraad en zien hen als

ambassadeurs om heel Waterland met plezier te laten bewegen. Tot slot zien wij een

enorme groei in mooie bewonersinitiatieven voor bootcamps, wandelclubs en

buitenfitness, die wij waar mogelijk altijd zullen ondersteunen.

Wat gaan we doen

- De mooie nieuwe sporthal is voor iedereen: de een gaat sporten de ander komt kijken en een derde is blij met de mooie architectuur van het gebouw. Wij maken de sporthal zo toegankelijk mogelijk, daglicht is belangrijk en het liefst bouwen we een goede tribune, zorgen we voor goedkope catering, maken we de sporthal zo duurzaam mogelijk, overleggen we met alle sport- of andere initiatieven om het gebruik allround te maken.
- Wij zijn bereid veel geld te investeren in alle sportparken van Waterland. We bouwen veel woningen, dus krijgen meer bewoners. Dat betekent dat we de sportfaciliteiten moeten uitbreiden en kwalitatief goed moeten houden. Dit betekent aandacht voor goed onderhoud, maar ook voor gezond eten, anti-agressie en vandalisme.
- We luisteren naar alle verenigingen op Sportpark Markgouw. Het liefst creëren we meer samen gebruik van sportkantines, velden en parkeren. En we stimuleren modulaire houtbouw bij kantines.
- We strijden voor initiatieven in de buitenruimte:
 - Druppelpaden met bankjes. Dit zijn uitgezette wandelpaden voor senioren.

- Meer plekken voor jongeren om te bewegen en we vragen hun wensen daarin.
- Het stimuleren en faciliteren van bootcamps, buitenfitness en openbare zwemplekken.
- Meer sportveldjes of buitensportmogelijkheden zoals de Johan Cruijff Courts.
- We bekijken of en waar we de seniorenportpas kunnen uitbreiden.
- Het stimuleren van sociaal gedrag en veiligheid bij sport. We sluiten aan bij de anti-verhuftering initiatieven, zoals bijvoorbeeld opgezet door voetbalclub SV IJpendam.
- 3x3 basketbal is populair en zou goed zijn voor Waterland als nieuwe sport.
- We behouden het zwembad en de zwemlessen, cruciaal in een gemeente met zoveel water.
- Op dit moment liggen er rond veel sportvelden bouwmaterialen, afval of troep. Wij willen de sportlocaties schoon en netjes.
- Wij ondersteunen initiatieven van buurtbewoners voor bijvoorbeeld fitness apparaten in de openbare ruimte. Ook zorgen we voor goed onderhoud om het gebruik te stimuleren.
- Er komt een vast aanspreekpunt bij de gemeente voor sportzaken

Wat hebben we bereikt

- We hebben via een motie 140.000 euro vrijgemaakt voor sportinitiatieven van inwoners en verenigingen. We hopen op goede suggesties.
- De kunstgrasvelden kregen alle vier een nieuwe toplaag, zodat zij weer jaren goed zijn voor spelplezier
- Bij SDOB is een nieuw kunstgrasveld aangelegd als dank voor hun hulp bij de tijdelijke huisvesting van de schoolverbouwing.
- De handbalvereniging krijgt een nieuw veld als ruil voor hun goede initiatief, waardoor de gemeente op hun oude veld tijdelijke woningen kon bouwen voor Oekraïners.
- We onderzoeken een plek voor nieuwe padelbanen zonder geluidsoverlast.
- De sportraad is opgericht en wij vragen hen om de jeugd te betrekken bij nieuwe ideeën om jongeren sport- en beweegplekken te geven.
- De nieuwe sporthal is opgenomen in de begroting.
- De hockeyclub is geholpen om hun veld te behouden.
- Extra geld is beschikbaar gesteld aan het Jeugdfonds Sport en Cultuur om jongeren te laten deelnemen aan sport en cultuuractiviteiten. 149 kinderen hebben hierdoor deel kunnen nemen aan activiteiten in 2024. Sportclubs en culturele clubs zijn hierbij betrokken.

6. Leefbaarheid: Mooi leven in de Kernen

Visie

Een gezonde leefomgeving begint bij een schone lucht, een groene omgeving en ruimte om elkaar te ontmoeten. In Waterland koesteren we onze prachtige dorpen, het open landschap en de rust die bij onze gemeente hoort. Die kwaliteiten maken Waterland niet alleen mooi, maar ook gezond. Een groene, veilige en goed onderhouden leefomgeving draagt bij aan het welzijn van jong en oud.

We hebben de afgelopen jaren veel bereikt: van bloemrijke bermen tot het vergroenen van het gemeenteplein. Maar een gezonde leefomgeving vraagt blijvende aandacht. Daarom blijven we investeren in natuur, waterkwaliteit, verkeersveiligheid en ontmoetingsplekken in onze kernen. Samen met inwoners, boeren, ondernemers en maatschappelijke organisaties werken we aan een Waterland dat duurzaam, leefbaar én vitaal is voor iedereen die hier woont, werkt of recreëert.

Wat gaan we doen

- Waar mogelijk brengen we de belangen van boeren en de natuur met elkaar in evenwicht. We willen samen met boeren en natuurorganisaties kijken naar toekomstbestendige landbouw en stimuleren waar mogelijk nieuwe duurzame bedrijfsvoering.
- De waterkwaliteit in Waterland voldoet niet aan de normen voor schoon water. Met de Provincie en het Waterschap werken we aan verbetering van de waterkwaliteit.
- Via de bewonersvariant van de onderdoorgang in Broek in Waterland maken we het dorp één geheel en zorgen voor een verkeersveilige situatie met schonere lucht.
- De openbare ruimte wordt natuur inclusief en duurzaam onderhouden.
- De schoolpleinen gaan we vergroenen voor de bewustwording over het belang van een groene leefomgeving bij kinderen.
- De inrichting van de openbare ruimte is een belangrijke factor in zowel de fysieke veiligheid als de veiligheidsbeleving. Deze aspecten worden meegenomen bij verbeterplannen van de openbare ruimte.
- Luide waterscooters pakken we aan.

- We ondersteunen de kernraden en inwoners in overleg met Rijkswaterstaat en de Alliantie Markermeerdijken bij de dijkversterkingen.
- We zetten in op een inclusieve leefomgeving. Dat vraagt het verbreden van stoepen in verband met zieken en gehandicapten en ruim baan voor fietspaden.
- We stimuleren wandelen, hardlopen en fietsen via een geschikte leefomgeving en dragen zo bij aan een gezondere gemeente.

Wat hebben we bereikt

- Een groene omgeving heeft een positieve impact op de gezondheid. Op het nieuwe groene gemeenteplein en via de opgeknapte groenstroken geven we als gemeente het goede voorbeeld.
- De gemeente werkt samen met inwoners aan het onderhoud en verbeteren van speciale plekken, zoals begraafplaatsen, het park in Ilpendam en de vesting in Monnickendam.
- Er is vastgelegd dat er 11 bomen terugkomen voor elke 10 die verdwijnen.
- Dorpshuizen en wijksteunpunten zijn van onschatbare waarde in de kernen. Via het dorpshuizenfonds helpen we de dorpshuizen.
- We zorgen voor bloemrijke bermen en maaien niet te vaak, niet te vroeg en op de juiste manier.
- We hebben samen met andere partijen een motie ingediend om de veiligheid op straat te verbeteren.

7. Recreatie en Toerisme: verrijking en balans

Visie

Onze gemeente zet in op duurzaam en evenwichtig toerisme dat zowel bewoners als bezoekers ten goede komt. Wij erkennen de economische waarde van toerisme, maar waarborgen dat deze sector geen negatieve impact heeft op de leefbaarheid en natuur.

Wij zorgen voor heldere regelgeving en een transparant beleid waarin toerisme en recreatie worden beheerd zonder dat politieke of zakelijke belangen de besluitvorming beïnvloeden.

Lokale ondernemers moeten profiteren van toerisme. Wij bevorderen eerlijke kansen voor kleine bedrijven en culturele instellingen en ontmoedigen grote commerciële partijen die de markt domineren.

Inwoners krijgen inspraak in toeristische ontwikkelingen en recreatieve voorzieningen. Wij stimuleren buurtgerichte initiatieven en ondersteunen kleinschalige, duurzame projecten.

Wij bewaken de balans tussen toeristische groei en de rust van onze inwoners, waarbij overlast door commerciële exploitatie zoveel mogelijk wordt voorkomen. Ons toerismebeleid bevordert inclusiviteit en toegankelijkheid, zodat recreatie voor iedereen mogelijk is, ongeacht achtergrond of beperking. Wij stimuleren milieuvriendelijke recreatie en beperken massatoerisme. Onze gemeente investeert in natuurbehoud en circulaire initiatieven voor een duurzame toekomst.

Wat gaan we doen

- De gemeente reguleert toeristische groei zodat de druk op woonwijken, infrastructuur en rustgebieden beperkt blijft. Dat kan via zoneringsbeleid (een verdeling over het gebied en niet alles bij elkaar) met beperkingen op hotelketens en franchises in historische kernen of het maximeren van overnachtingsmogelijkheden via vergunningen of quota.
- Kleinschalig en lokaal toerisme heeft de voorkeur, tenzij het de natuur aantast, een te grote druk legt op bewoners en infrastructuur, leidt tot monopolies van grote commerciële partijen of uitmondt in massatoerisme dat niet past bij onze kernen.
- Wij willen graag samenwerking met natuurorganisaties voor educatief ecotoerisme. Daarbij vinden we het belangrijk dat kwetsbare natuurgebieden

ontlast blijven en ook dat er duurzame richtlijnen zijn voor exploitatie van attracties (afvalbeheer, energieverbruik).

- Lokale ondernemers, culturele instellingen en bewoners profiteren van toerisme en hebben inspraak in de invulling ervan.
- Subsidieprogramma's voor kleinschalige initiatieven (gidsdiensten, streekmarkten, ambachtelijke producten).
- Campagnes gericht op toerisme met lokale waarde.
- Wij willen geen entreegeld voor openbare recreatieplekken zoals strandjes.
- Rolstoelvriendelijke en digitaal toegankelijke voorzieningen zijn onmisbaar. Dat is lastiger, maar ook uiterst noodzakelijk in historische kernen met monumenten.
- Gemeente grijpt actief in bij overlast door commerciële exploitatie. Strikte geluidsnormen en handhaving op ongeoorloofde verhuur en bijvoorbeeld geen Hemmeland Live in het broedseizoen.
- Wij zijn voor een jaarlijkse leefbaarheidsanalyse gekoppeld aan toeristische indicatoren.
- Steun voor kleinschalige initiatieven: zoals elektrisch bootverhuur, wandelroutes, streekmarkten en rustpunten voor fietsers en wandelaars.
- Duurzame keuzes: investeren in groene routes, circulaire voorzieningen en ecotoerisme.
- Faciliteren van toiletten waar veel toeristen komen en geen openbare gelegenheden met toiletten aanwezig zijn.

Wat hebben we bereikt

- Toen er eenmalige gelden over waren, hebben wij via een motie een fonds gemaakt met € 130.000 voor recreatieprojecten op het Hemmeland. Wij hopen op goede suggesties uit de samenleving.
- We zijn gestart met een digitaal vergunningensysteem om de verhuuractiviteiten in Waterland in kaart te brengen

8. Vluchtelingen: Gastvrij en wederzijds

Visie Statushouders

Wij zijn een gastvrije gemeente waarin iedereen mee moet kunnen doen. Ook statushouders verdienen daarbij onze speciale zorg en aandacht en we helpen ze graag met een kans op een volwaardig en kansrijk leven binnen onze gemeente. In de vorige bestuursperiodes is al hard gewerkt aan de participatie van statushouders, door de gemeente, maar eerst en vooral door de statushouders zelf. Wij zullen hen ook in de volgende periode ondersteunen. Wij zorgen ervoor dat onze nieuwe Waterlanders goed gehuisvest zijn, goed de Nederlandse taal en cultuur kunnen leren, goede kansen hebben op werk en dat hun kinderen een goede startpositie krijgen in de maatschappij.

Programma's die ingezet worden voor andere groepen die meer hulp nodig hebben om deel te nemen aan de samenleving worden ook ingezet voor statushouders: Met het bedrijfsleven maken we afspraken over banen en stageplaatsen. Daarbij schakelen wij de hulp in van onze jobcoaches die de Waterlandse samenleving goed kennen. De Openbare Bibliotheek (door ons weer terug in Waterland!) heeft voor de groep statushouders een groot, landelijk ontwikkeld aanbod om ze te helpen hun taalachterstand in te halen. We blijven zorgen voor woningen voor iedereen, en dus ook voor statushouders.

Asielzoekers

Wij zijn een sociale gemeente en dat willen wij ook zijn voor nieuwe asielzoekers, en voor onze collega-gemeentes.

Dat betekent dat wij bereid zijn ons deel te nemen in de opvang van nieuwe asielzoekers.

Wij zijn daarbij bereid te zoeken naar creatieve oplossingen voor tijdelijke opvang.

Wat gaan we doen

- We communiceren de precieze getallen over de hulp, zodat bewoners niet het idee krijgen dat alles naar nieuwe mensen gaat en niks naar de oude bewoners, die al van kinds af aan in de wijk wonen.
- We stimuleren werkgevers om asielzoekers die opgeleid zijn tot vakmensen in dienst te nemen. Gezien ons personeelstekort levert dit vaak een win-win situatie op.

- We stimuleren buurtinitiatieven om samen te eten, samen producten te maken, zoals keramiek of kleding, te klussen in repaircafé's en elkaars expertise gebruiken.
- We werken aan de verbinding door in nieuwsbrieven te communiceren over deze buurtinitiatieven met foto's en verhalen.
- We stimuleren om de beeldvorming te helpen veranderen door het wederzijdse te benadrukken: Jan ziet Mohammed en Mohammed ziet Jan! Kennis over elkaar verspreiden om mensen bij elkaar te brengen.
- We stimuleren de gemeenschap om zowel verbindend als ook corrigerend op te treden door fysiek het gesprek aan te gaan.

Wat hebben we bereikt

- Onze gemeente had in 2024 als taakstelling om 113 statushouders te huisvesten, inclusief 10 alleenstaande minderjarige vluchtelingen. Deze taakstelling is ruim behaald. Dit zijn mensen die toestemming hebben om in Nederland te blijven. De mensen wonen in huurwoningen in de verschillende kernen van Waterland.
- In het Van der Valk hotel in Katwoude vangen we 219 vluchtelingen op. Dit zijn 50 jongeren tussen 15 en 17 jaar die zonder hun ouders gevlucht zijn en 9 gezinnen met 14 kinderen. De overige mensen zijn echtparen of alleenstaande mensen.
- Vluchtelingenwerk begeleidt de mensen die asiel in Nederland hebben aangevraagd. De gemeente heeft goede contacten met Vluchtelingenwerk en begeleidt de mensen naar werk als dat kan. Veel statushouders en vluchtelingen willen werken, maar dat kon niet altijd vanwege de wet. We verbinden waar mogelijk statushouders en vluchtelingen met werkgevers.
- In het Lake land hotel en in de tijdelijke woningen op het handbalveld in Monnickendam wonen 316 Oekraïense mensen die vanwege de oorlog gevlucht zijn. Veel volwassenen van hen hebben betaald werk en de kinderen gaan naar school.

9. Werk en Ondernemers: Inzicht in samenwerking

Visie

GroenLinks-PvdA wil dat Waterland een goede gemeente is voor en met alle ondernemers. Wij richten ons op de kleine ondernemers, zoals de mkb'ers en de zzp'ers. In Waterland zijn heel veel van deze ondernemers, die ook nog eens in alle kernen meewerken aan festivals, sport-, theater- en muziekevenementen en (kerst)markten. Zij sponsoren, maar zij werken ook mee met hun vakkennis, hun technische en praktische spullen en hun kennis vanuit hobby's. Wij willen hen stimuleren en ondersteunen waar mogelijk.

Daarnaast willen een samenwerking met sociale ondernemers en lokale bedrijven om leerwerkplekken aan te bieden. Wij willen de toegang tot de arbeidsmarkt voor mensen met een afstand tot werk, waaronder statushouders, jongeren zonder startkwalificatie en mensen met een arbeidsbeperking altijd verkleinen.

De raad staat op het punt een beeldvormende raad in te voeren. Hierin worden zowel bewoners als deskundigen over raadsonderwerpen uitgenodigd deel te nemen. Dit kunnen ook ondernemers zijn die hun deskundigheid tonen en delen. Wij willen meer verbinding maken met de ondernemers, zodat wij kunnen ondersteunen op duurzaamheidsgebieden, vragen kunnen stellen over werkplekken voor Waterlanders, informatie kunnen uitwisselen over gemeenschappelijk doelen. Dat kan ook via ondernemersloket dat vorige periode is gestart.

Wij creëren graag een Waterland, waarin wij samen met ondernemers een groen, duurzaam en een sociaal, solidair klimaat scheppen. Wij denken dat ondernemers hier een grotere rol in zouden willen spelen dan tot nu toe gebeurt. De voordelen moeten beide kanten op vloeien, zodat beide kanten profiteren van de samenwerking. Wij stimuleren sowieso economische groei die ecologisch verantwoord is, duurzame energie, groene mobiliteit. Wij zouden graag zien dat meer vestigingslocaties komen voor zorg (huisartsen), dienstverlening (fietsenmakers, repaircafe) en creatieve dienstverlening (broedplaatsen, pop up werkruimtes).

Wat gaan we doen

- We stimuleren het gebruik van lokale bedrijven, zoals Koop Lokaal en voeren dit ook uit voor gemeentelijke zaken.

- We creëren meer mogelijkheden voor inspraak met het invoeren van een beeldvormende raad, waarin ook experts als mkb'ers en de zzp'ers uit Waterland plaats kunnen nemen om hun deskundigheid te delen. Daarmee krijgen zij ook een podium om hun expertise vanuit hun bedrijf te tonen.
- We willen werkplekken maken in de bibliotheek waar kleine ondernemers hun zakelijke contacten kunnen ontvangen, zakelijke gesprekken kunnen voeren of digitale bijeenkomsten kunnen faciliteren.
- Wij kunnen op verzoek ook onderzoeken of er behoefte is aan leegstaand vastgoed om te gebruiken als tijdelijke werklocatie voor lokale ondernemers.
- Er is een tekort aan technisch personeel. Via initiatieven zoals Techkwadraat stimuleren we opleiding van leerlingen in technisch onderwijs, zodat er meer technisch personeel komt voor de lokale bedrijven.
- We onderzoeken of het loket voor ondernemers verbeterd kan worden tot een initiatievenloket, waar ondernemers meer duidelijkheid kunnen vragen over gemeentelijke zaken, bijvoorbeeld bij vergunningstrajecten.
- We ondersteunen bij het tekort aan locaties voor ondernemers in sectoren als de gezondheidszorg (bijvoorbeeld huisartsen), dienstverlening (bijvoorbeeld het repaircafé, fietsenreparatie) en creatieve dienstverlening (broedplaatsen, pop-up werkruimtes).
- We vragen ondernemers of zij kansen zien bij de ontwikkeling van stadspas initiatieven. Dat kan gaan om meer bekendheid, meer klandizie of andere zaken.
- Als er mogelijke voordelen of kortingen ontstaan of bekend zijn via de samenwerking binnen de Metropoolregio Amsterdam, geven wij deze informatie door aan de lokale bedrijven.

Wat hebben we bereikt

- We werken samen met sociale ondernemers en lokale bedrijven om leerwerkplekken aan te bieden. Daarnaast heeft de gemeente het werkbedrijf van de Baanstee overgenomen, zodat mensen via de gemeente kunnen werken, bijvoorbeeld in het groen.
- De gemeente houdt bijeenkomsten als 'Waterland Werkt' om ondernemers een podium te geven en de onderlinge banden te versterken.
- Er worden netwerkevents georganiseerd voor zzp'ers en starters, zodat zij elkaar kunnen ontmoeten.
- Er wordt elk jaar een prijs uitgereikt voor de beste Waterlandse ondernemer, waardoor deze bekendheid krijgt en in het zonnetje wordt gezet.

10. Veiligheid en Digitalisering: Veilige vooruitgang

Visie

Een veilige gemeente is een basisvoorwaarde voor prettig wonen in Waterland. Boa's, de politie en brandweer spelen daarbij een belangrijke rol, maar hun capaciteit is niet onbeperkt. Dat vraagt om duidelijke keuzes en goede regionale samenwerking.

Daarnaast wordt de digitale wereld steeds belangrijker, ook voor onze gemeente. GroenLinks-PvdA wil de kansen van digitalisering benutten. Tegelijkertijd blijven we alert op de risico's zoals cybercriminaliteit, uitsluiting en verslavende algoritmes op de smartphone.

Wat gaan we doen

- Samen met jongeren gaan we in gesprek over het jeugdbeleid.
- Via beter toezicht van Boa's en politie en door alternatieven ontmoetingsplekken te creëren pakken we de overlast en het gevoel van onveiligheid rondom de sportvelden aan.
- We zijn blij met de belangrijke rol van de vrijwillige brandweer in Waterland, en blijven deze vrijwilligers ondersteunen waar mogelijk.
- Er is een groeiende groep inwoners die niet problemen ervaren met de digitalisering, zoals ouderen en statushouders. We kiezen daarom altijd voor de mogelijkheid om aanvragen fysiek te kunnen doen.
- De gemeente is te sterk afhankelijk van Amerikaanse Tech-bedrijven en dat geeft risico's. De gemeente moet wanneer dat mogelijk is gebruik maken van alternatieven, en met name de alternatieve oplossingen volgen die de VNG en het Rijk aan het ontwikkelen zijn.
- De digitale dienstverlening door de gemeente Waterland moet toegankelijk en bruikbaar zijn voor alle inwoners, en waar nodig moet daarvoor ondersteuning geboden worden.
- Kunstmatige Intelligentie ofwel AI (artificial intelligence) veroorzaakt een ware revolutie. De gemeente kan profiteren van de kansen die AI biedt voor betere en efficiëntere dienstverlening aan inwoners en ondernemers. Tegelijk moeten we alert blijven op de risico's van AI, zoals een te grote afhankelijkheid van machtige Tech-bedrijven, en het risico dat mensen misleid of gemanipuleerd worden door AI en algoritmes.

Wat hebben we bereikt

- Via een aangenomen motie voor een vuurwerkverbod is er een voorstel voor alternatieve vieringen uitgewerkt. Hiermee is Waterland klaar voor het landelijke vuurwerkverbod in 2026.
- Er zijn in verschillende kernen maatregelen genomen om de verkeersveiligheid te verbeteren.
- De gemeente Waterland heeft de IT-veiligheid verbeterd.

11. Bestuur: Democratie en participatie

Visie

In Waterland laten we zien hoe goed bestuur werkt, door samen te werken met alle politieke partijen voor een beter Waterland. Dat staat in sterk contrast met de landelijke politiek, waar het vertrouwen tot een dieptepunt is gezakt. Lokaal verbeteren we het vertrouwen door in de eerste plaats goed te luisteren. Wij zien Waterlanders niet als klanten, maar als dorps- en stadsgenoten waarmee we samen de gemeente vormen. We bezoeken de kernraden, gaan op de markt in gesprek en kloppen regelmatig aan bij inwoners thuis. We betrekken waar mogelijk inwoners bij besluitvorming en zorgen er tegelijk voor dat het duidelijk is wat zij daarbinnen kunnen bereiken. Daarbij kiezen we voor het principe 'Ja, tenzij', omdat we de inwoner vertrouwen.

Tegelijkertijd kan de gemeente niet alle problemen zelf oplossen. Waterlanders pakken nu ook al taken op. Denk aan Stichting Duurzaam Waterland, de werkgroep Onderdoorgang Broek en de vrijwilligers die de begraafplaatsen onderhouden. De gemeente Waterland moet dit soort initiatieven faciliteren en financieel ondersteunen, waarmee we actief burgerschap promoten. Dat geldt ook voor de kernraden, waar we de kennis uit het lokale netwerk benutten en structureel positioneren als gemeentelijke partner. Vanuit dit vertrouwen en deze samenwerking werken wij gezamenlijk aan het herstellen van het vertrouwen in de politiek.

Wat gaan we doen

- Bij iedere kernraad komt er een (duo)raadslid van GroenLinks-PvdA meeluisteren.
- De gemeenteraad gaat in gesprek met de kernraden over hoe de afstemming met de raad de komende raadsperiode vorm kan krijgen.
- Wij pleiten ervoor dat er één ambtenaar verantwoordelijk wordt voor de communicatie met dorpsraden, die vragen en oplossingen uitzet binnen de gemeente en het centrale aanspreekpunt is.
- Onze gemeenteraadsleden maken belangenafwegingen expliciet in raadsvergaderingen, zodat duidelijk wordt welke keuze gemaakt is.
- Wij waarderen dat Waterlanders een actieve bijdrage willen leveren aan de gemeente. De gemeente en gemeenteraad gebruiken de expertise die volop aanwezig is bij Waterlanders. Door bewoners een rol te geven bij de beeldvormende vergadering kan ook de gemeenteraad van die kennis gebruik maken.
- Als een inwoner een concrete taak zelf wil uitvoeren dan mogen zij zich melden. Denk aan het onderhoud van een plantsoen. De gemeente en inwoner maken duidelijke afspraken over wat er moet gebeuren en het beschikbare budget. De gemeente moet hiervoor ruimte creëren in de begroting.
- We maken ons zorgen om de slagvaardigheid van een zelfstandig Waterland. De ambtelijke organisatie staat ondanks keihard werken door onze ambtenaren onder druk en is kwetsbaar. De grote opgaven van het Rijk en de bezuinigingen op gemeenten beperken de beleidsvrijheid van de gemeente. De gemeentelijke herindeling is in de toekomst een mogelijke noodzakelijke oplossing.
- Waterland kan het niet alleen. We blijven inzetten op een goede en intensieve samenwerking met onze buurgemeenten.
- Jongeren moeten meer betrokken worden bij de politiek. De kinderburgemeester was een mooi voorbeeld, maar betreft slechts een beperkt aantal kinderen. Wij kijken hoe we ook de andere kinderen kunnen leren over de democratie, bijvoorbeeld via de ProDemos spellen.
- We blijven goed samenwerken met de regio, en benutten de kansen die de Metropoolregio Amsterdam, de Vervoerregio, de GGD, de veiligheidsregio en andere regionale samenwerkingsverbanden bieden.
- We staan open voor het werken met burgerberaden. Een burgerberaad geeft de mogelijkheid om via loting geselecteerde burgers te laten meedenken over complexe vraagstukken en met creatieve niet partij gekleurde oplossingen te komen. Dit versterkt de lokale democratie en kan helpen om beleidsmatig richting te geven aan lange termijn ontwikkelingen.

Wat hebben we bereikt

- Coalities zijn een kracht van de democratie. Afgelopen periode hebben wij via een brede coalitie met Waterland Natuurlijk en de VVD laten zien dat wij met iedereen kunnen samenwerken en resultaten kunnen halen.
- GroenLinks-PvdA is de stabiele factor in het gemeentebestuur: wij hebben afgelopen decennia laten zien dat wij verantwoordelijkheid voor de gemeente nemen en betrouwbare wethouders leveren.
- GroenLinks-PvdA organiseert het jaarlijkse klimaatcollege en het sociaal college over belangrijke vraagstukken, waarmee we kennis naar Waterland brengen.
- We juichen het succesvolle initiatief voor een kinderburgemeester toe, zodat kinderen op jonge leeftijd kennismaken met de (lokale) politiek. Ook via de nieuwe kinderradvisraad voor de kinderburgemeester leren kinderen de kernprincipes van democratie.
- Het verbeteren van de telefonische en digitale bereikbaarheid van de gemeente Waterland was een speerpunt van de coalitie, waarbij er hard gewerkt is aan verbeteringen.

12. Financiën: Financieel gezond, maar met voorzieningen

Visie

GroenLinks-PvdA staat voor gedegen financieel beleid. Daarbij geven we de voorkeur aan goede voorzieningen boven een te volle spaarrekening. We kunnen iedere euro namelijk maar één keer uitgeven, en zijn we daarom terughoudend om de rekening bij de inwoners neer te leggen.

De realiteit is namelijk dat de gemeente steeds méér taken krijgt, en steeds minder geld om ze uit te voeren. Wij vinden dat inwoners daar niet voor mogen opdraaien. In schaarste maken we altijd de eerlijke keuzes. Tegelijkertijd kijken wij naar het kabinet. De landelijke overheid hoort te zorgen dat mensen het hoofd boven water kunnen houden. Dat mensen goede zorg, een buurthuis en een bibliotheek in de buurt hebben. Wij vinden dat de landelijke overheid deze verantwoordelijkheid van zich afschuift omdat ze onvoldoende geld beschikbaar stelt en we strijden ervoor om daar verandering in te brengen.

Wat gaan we doen

- Gezondheid en armoedebelasting staan bij ons hoog in het vaandel en daar willen dus ook geld voor reserveren. We nemen ook maatregelen om klimaatarmoede te voorkomen.
- Deelname in de Coöperatie Windenergie Waterland. Elektriciteit is een nutsvoorziening waar de gemeente in moet investeren, waarbij de opbrengsten (van het hoge rendement) ten goede komen aan inwoners met een kleine beurs.
- Als we het kunnen voorkomen bezuinigen we niet op zorg, welzijn of onderwijs.
- Er worden geen rekeningen doorgeschoven naar de volgende generatie, waarbij GroenLinks-PvdA breder kijkt dan de financiële rekening.
- We beperken de tijdelijke inhuur van mensen bij de gemeente zo veel mogelijk, en geven de voorkeur aan eigen expertise en goede vaste banen voor onze inwoners.
- Reserves zijn nodig om onvoorziene tegenvallers en zo veel mogelijk vooraf gekwantificeerde risico's op te vangen. Reservevorming is echter geen doel op zich. We willen ook ruimte maken voor investeringen.
- We verdelen de lasten eerlijk in onze gemeente. Inwoners met een hoger inkomen, dragen ook meer bij.
- De onroerendezaakbelasting mag meer stijgen dan de inflatie als het echt nodig is, omdat woningeigenaren minder kwijt zijn aan woonlasten dan huurders en sparen via de stijging van de waarden van hun woning.
- We gaan onze parkeertarieven voor bezoekers verhogen. Dit stimuleert om andere vormen van vervoer te gaan zoeken.
- We vragen een eerlijke bijdrage aan toeristen die onze gemeente bezoeken via de toeristenbelasting.
- We zijn voor een forensenbelasting. Dat betekent dat mensen die een woning bezitten in onze gemeente, maar er niet vast wonen, een bijdrage betalen.

Wat hebben we bereikt

- GroenLinks-PvdA heeft zich een financieel solide partij getoond.
- De gemeente Waterland heeft, dankzij onze wethouder financiën, als een van de weinige Nederlandse gemeenten een meerjarig sluitende begroting geleverd.
- De slechte financiële vooruitzichten van alle gemeenten en dus ook van Waterland is volledig te wijten aan teruglopende landelijke middelen. Het landelijke verkiezingsprogramma van GroenLinks-PvdA reserveert veel meer geld voor gemeenten dan andere partijen zoals CDA, D66, PVV & VVD.

- Bij de keuze tussen het in stand houden van voorzieningen (zwembad, muziekschool, et cetera) en de belastingdruk voor bedrijven en inwoners gaven we meer prioriteit aan voorzieningen dan de andere partijen in onze gemeenteraad.
- We hebben belangrijke bezuinigingsmogelijkheden niet hoeven doorvoeren. Zo is bijvoorbeeld het zwembad in Monnickendam voor Waterland behouden gebleven.
- De welzijnssubsidies zijn overeind gebleven in financieel moeilijke tijden, zoals het vluchtelingenwerk, de sociaal-maatschappelijke dienstverdeling, het sociaal-cultureel werk, de ouderenzorg en het antidiscriminatiebureau.
- Oplossingen voor tegenvallers in het sociaal domein (door structurele onderfinanciering) werden gevonden binnen alle domeinen in de begroting.